

3. Фордзюн Ю. І. Системний підхід до пізнання комфортності взуття на підставі аналізу фактичних відчуттів споживачем дискомфорту / Ю. І. Фордзюн, О. А. Андреева // Вісник КНУТД. – 2012. – № 3 (65). – С. 149-157.
4. Фордзюн Ю. І. Взаємозв'язок між психічним, фізіологічним та фізичним при відчутті дискомфорту у системі «споживач-взуття-зовнішнє середовище» / Ю. І. Фордзюн, О. А. Андреева // Вісник КНУТД. – 2011. – № 4 (60). – С. 97-103.

УДК – 378.011.3-052:316.77

*Штих Ірина Ігорівна
Лизанець Вікторія Василівна
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево, Україна*

ТЕОРЕТИЧНИЙ ОГЛЯД ПРОБЛЕМИ КОМУНІКАТИВНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ

Проблема комунікативної толерантності як професійної якості психологів, вчителів, вихователів набуває все більшої актуальності. Діапазон підходів до вивчення проблеми комунікативної толерантності досить широкий. Окремі її аспекти відображені в теорії комунікативної дії (Ю. Хабермас), концепції професійного спілкування (К. Абульханова-Славська, М. Бахтін, О. Бодальов, Л. Петровська, Ю. Ємельянов та ін.), компетентнісному підході до розгляду особистості професіонала (Л. Анциферова, Г. Балл, С. Дружилов, Н. Чепелева, Ю. Швалб та ін.) [2]. Комунікативна толерантність вивчається в контексті проблеми професійної взаємодії і взаємостосунків в малих групах (О. Клепцова, Я. Коломінській, О. Нурлігаянова та ін.), як умова успішної навчальної діяльності майбутніх спеціалістів (О. Калач, Л. Ніколаєва, О. Сухіх та ін.) [4].

Комунікативна толерантність – це систематизуюча характеристика, яка узгоджує психологічний ансамбль особистісних якостей. Явище комунікативної толерантності, на думку В.В. Бойка, обумовлене як свідомими, так і несвідомими реакціями людини на відмінності між її особистісними підструктурами та елементами особистісних підструктур партнера чи збірних типів людей, що існують в її свідомості [3].

Комунікативна толерантність проявляється у тих випадках, коли людина або не бачить особливих відмінностей між підструктурами своєї особистості та особистості партнера, або не відчуває негативних переживань з приводу відмінностей. Відсутність комунікативної толерантності чи її низький рівень пояснюється негативними реакціями індивіда на відмінності, які він виявив між підструктурами власної особистості та особистості партнера. Особливості комунікативної толерантності можуть свідчити про внутрішню гармонію чи дисгармонію особистості, про здатність до самоконтролю й самокорекції, про ступінь професіоналізму, якщо професійна діяльність спрямована на взаємодію з іншими.

За В.В. Бойком [3], перелік підструктур особистості, що обумовлюють комунікативну толерантність, виглядає таким чином:

1. Інтелектуальна підструктура – передає парадигму мисленнєвої діяльності людини, тобто принципи розуміння нею діяльності, звичні для неї стереотипи осмислення проблем, ідей, прийняття рішень.

2. Ціннісно-орієнтована – це основні світоглядні ідеали певної людини, її життєві ближні й віддалені цілі, прагнення, оцінки того, що відбувається.

3. Етична – виражає моральні норми, котрих дотримується людина.

4. Естетична – охоплює сферу переваг, смаків та почуттів, особливості сприйняття людиною прекрасного й потворного, трагічного й комічного, піднесеного й низького.

5. Емоційна – безпечність чи тривожність, миролюбство чи агресивність. У спілкуванні з партнерами може скластися ситуація несумісності емоційного настрою, що призводить до неприємних відчуттів.

6. Сенсорна підструктура – містить особливості чуттєвого сприйняття світу на рівні зорового, слухового, нюхового, смакового, тактильного, рухового відчуттів.

7. Енерго-динамічна підструктура – відображає енергетичні властивості людини, динаміку та емоційність її поведінки і діяльності.

8. Алгоритмічна підструктура особистості складається зі звичок, вмінь, стилю діяльності. Алгоритмічна характеристика партнерів може бути більш чи менш ідентичною. Чим більше схожого люди мають у звичках, навичках, вміннях, ритуалах, стилях поведінки, тим більшою є можливість виявити себе вільно й без будь-яких перешкод у присутності партнера.

9. Характерологічна – зосереджує стійкі, типоутворюючі риси особистості, що є вродженими чи набутими. Комунікативна толерантність виявляється у здатності партнерів прийняти, залагодити ці відмінності чи не помітити їх.

10. Функціональна підструктура закріплює різні системи життєзабезпечення і підтримки комфорту особистості – це, передусім, потреби на основі яких виникають переваги й бажання.

Отже, комунікативна толерантність – це характеристика ставлення особистості до людей, що показує ступінь стійкості до неприємних або неприйнятних, на її думку, психічних станів, якостей і вчинків партнерів по взаємодії.

За результатами теоретичного аналізу виявлено, що комунікативна толерантність як професійна якість виявляється в установці на безумовне прийняття особистості іншої людини (клієнта), здатності до самоконтролю та саморегуляції власної поведінки, а також здатності до рефлексії особистої та професійної позиції; визначено вихідні позиції для створення діагностування рівнів сформованості комунікативної толерантності майбутніх психологів та окреслено психолого – педагогічні умови, що сприяють її розвитку.

Література:

1. Асмолов А.Г. Толерантность: от утопии к реальности // На пути к толерантному сознанию / А.Г. Асмолов. – М.: Смысл, 2000. – 255 с.
2. Балл Г.О. Про співвідношення принципів і толерантності // Педагогіка толерантності / Г.О.Балл. – 1997. – № 1-2. – С. 110-111.
3. Бойко В.В. Коммуникативная толерантность : методическое пособие / В.В. Бойко. – СПб. : МАПО, 1998. – 23 с.
7. Скок А.Г. Стан вивчення змісту та основних компонентів толерантності в психології // Актуальні проблеми психології. Соціальна психологія. Організаційна психологія. Економічна психологія // А.Г.Скок. – Т.1. – Ч.14 – К.: Інститут психології імені Г.С.Костюка, 2005.

УДК 159.9:331.54

*Щербан Тетяна Дмитрівна
Гоблик Володимир Васильович
Мукачівський державний університет
м. Мукачево, Україна*

ДЕЯКІ ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

Входження будь-якого - випускника у професію, супроводжується виробленням необхідних умінь, навичок, способів діяльності, накопиченням власного досвіду практичної діяльності тощо. Цей напрямок, як показує аналіз наукових робіт, на сьогодні потребує систематизованих і комплексних досліджень. Професійна діяльність – неперервний процес розв'язання ряду практично-професійних задач. Таким чином, про результативність професійного становлення молодих спеціалістів можна судити передусім за тим, наскільки успішно вони будуть справлятися з розв'язанням професійних завдань.

Виходячи з цього, об'єкт нашого дослідження – психологічні засади підготування фахівця. Мета: дослідити основи компетентності фахівця - підготовленість до розв'язування професійних задач.

Нами проведено дослідження, в якому було охоплено 150 випускників, готовність до професійної діяльності яких оцінювали експерти-практики. У рамках описаного підходу оцінка підготовленості здійснювалась на основі узагальнення експертних суджень. Отримано наступні результати: 10% випускників мають високий рівень готовності до розв'язання професійних задач, 25% середній, 40% низький і 25 % дуже низький. Відповідно такий стан не може задовольняти сучасним вимогам.

Паралельно нами вивчалися труднощі у формуванні готовності до вирішення професійних завдань методом інтерв'ю. Встановлено, що дуже часто спостерігається розузгодження процесів оволодіння випускниками теоретичними знаннями та накопиченням ними практичного досвіду. Ці процеси співіснують ніби паралельно, не перетинаються, не зумовлюючи формування теоретично обґрунтованих конструктивних схем розв'язання

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>